

GEMEENTE BERGEIJK
OUDERENBELEID 2009 - 2012

Vastgesteld door de raad op 29 september 2008

INHOUDSOPGAVE

1. Voorwoord	4
2. Doel en algemene kaders	5
2.1 Doel	5
2.2 Kaders	5
3 Ontwikkelingen	
3.1 Wmo	6
3.2 Toenemende nadruk op arbeidsparticipatie	6
3.3 Aandacht leefbaarheid kleine kernen	6
3.4 Digitalisering	6
3.5 Ouderenproof	6
4 Kader ouderenbeleid	7
4.1 Visie	7
4.2 Uitgangspunten	7
4.3 Basismodel	7
5 Zelfredzaamheid	8
5.1 Beschrijving en toekomstbeeld	8
5.2 Beleidsterreinen	8
5.3 Voorzieningen	8
5.4 Rol gemeente en partners	8
5.5 Speerpunten en acties	8
5.6 Prestatie-indicatoren	9
6 Ontmoeting	10
6.1 Beschrijving en toekomstbeeld	10
6.2 Beleidsterreinen	10
6.3 Voorzieningen	10
6.4 Rol gemeente en partners	10
6.5 Speerpunten en acties	10
6.6 Prestatie-indicatoren	11
7 Maatschappelijke inzet	12
7.1 Beschrijving en toekomstbeeld	12
7.2 Beleidsterreinen	12
7.3 Voorzieningen	12
7.4 Rol gemeente en partners	12
7.5 Speerpunten en acties	12
7.6 Prestatie-indicatoren	12
8 Sociale samenhang	13
8.1 Beschrijving en eindbeeld	13
8.2 Beleidsterreinen	13
8.3 Voorzieningen	13
8.4 Rol gemeente en partners	13
8.5 Speerpunten en acties	13
8.6 Prestatie-indicatoren	13

9 Conclusies	14
9.1 Goede aansluiting op de Wmo	14
9.2 Subsidie op resultatenniveau	14
9.3 Optimaal gebruik accommodaties	14
9.4 Versterking samenwerking tussen steunpunten onderling en gebruikers	14
9.5 Eenvoudige en efficiënte overlegstructuur	14
9.6 Hoe nu verder?	15
10. Uitvoeringsprogramma	16
BIJLAGEN	
1. Literatuurlijst	17
2. Prestatievelden Wmo	18
3. Presentielijst expertmeetings	19

1. VOORWOORD

Op 28 april 2005 heeft de gemeenteraad de notitie 'Hoofdlijnen van welzijns- en subsidiebeleid 2006 – 2009' vastgesteld. Hierin is bepaald dat voor het ouderenbeleid afzonderlijke voorstellen worden gemaakt en ter besluitvorming worden voorgelegd. De voorstellen betreffen in ieder geval een vereenvoudiging van de overlegstructuur en een herijking van het subsidiebeleid.

De voorliggende notitie betreft de beloofde voorstellen en geeft daarnaast antwoord op een aantal ontwikkelingen.

Bergeijk verkeert in de gelukkige omstandigheid dat de ouderen binnen haar gemeentegrenzen zeer actief zijn, zowel voor (kwetsbare) leeftijdsgenoten als voor de gemeenschap in haar geheel. Dit is iets wat we willen en moeten koesteren.

De betrokkenheid van ouderen voor elkaar en voor de gemeenschap was duidelijk merkbaar tijdens de twee expertmeetings die de gemeente heeft georganiseerd over het ouderenbeleid. Tijdens deze bijeenkomsten hebben de aanwezigen met elkaar van gedachten gewisseld over diverse onderwerpen. In bijlage 3 vindt u een presentielijst van de expertmeetings.

Een onderwerp waar tijdens de expertmeetings bij is stilgestaan is de noodzaak van specifiek op papier gesteld ouderenbeleid. Oftewel: is deze actualisatie tevens de laatste nota ouderenbeleid of dient er een vervolg te komen?

Uiteindelijk is afgesproken dat deze nota in 2012 wordt geëvalueerd en, indien nodig, een vervolg krijgt. Reden hiervoor is dat in theorie weliswaar alle beleidsterreinen aandacht schenken aan de doelgroep ouderen, maar dat de gemeente en de gemeenschap in praktijk nog niet altijd zo ver zijn.

Overeengekomen is dat alleen wanneer bij de evaluatie blijkt dat de belangen van ouderen voldoende geborgd zijn, de gemeenteraad kan beslissen dat er geen apart ouderenbeleid meer nodig is.

Een ander onderwerp dat duidelijk naar voren kwam tijdens de expertmeetings was dat 'de' oudere niet meer zal bestaan. Leeftijd is steeds minder bepalend voor de behoeften van iemand of voor iemands zelfredzaamheid. Mensen bepalen zelf wanneer zij 'oud' zijn en schuiven dat zo lang mogelijk voor zich uit. Mensen zijn verschillend, maar over het algemeen hebben zij één en dezelfde gedachte en wel om zo lang mogelijk de regie over hun eigen leven te behouden en zelfstandig te blijven.

Deze actualisatie probeert recht te doen aan de diversiteit onder ouderen, nu en in de toekomst.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt beschreven wat het doel is van de actualisatie van het ouderenbeleid. Daarnaast worden de algemene kaders aangegeven waarbinnen het ouderenbeleid moet worden geactualiseerd.

Hoofdstuk 3 bevat informatie over ontwikkelingen die van invloed zijn op het ouderenbeleid.

Vervolgens vindt u in hoofdstuk 4 de gemeentelijke visie en uitgangspunten voor het ouderenbeleid. Het hoofdstuk besluit met een basismodel dat is gebruikt om deze beleidsnota te actualiseren. De daaropvolgende stukken zijn een vervolg op het basismodel. Achtereenvolgens komen de volgende onderwerpen aan de orde: zelfredzaamheid (hoofdstuk 5), ontmoeting (hoofdstuk 6), maatschappelijke inzet (hoofdstuk 7) en sociale samenhang (hoofdstuk 8). In hoofdstuk 9 wordt geïnventariseerd in hoeverre de actualisatie een antwoord geeft op de in hoofdstuk 2 beschreven doelstellingen.

Het laatste hoofdstuk, hoofdstuk 10, staat in het teken van de vervolgacties die de komende periode worden uitgevoerd.

2. DOEL EN ALGEMENE KADERS

2.1 Doel

De actualisatie van het ouderenbeleid moet in ieder geval leiden tot een ouderenbeleid dat bij deze tijd past. Daarnaast moet het beleid de volgende resultaten opleveren:

1. Goede aansluiting op de Wmo;
2. Subsidie op resultatenniveau;
3. Bijdrage aan optimaal gebruik van accommodaties;
4. Eenvoudige en efficiënte overlegstructuur.

2.2 Kadern

Het ouderenbeleid staat niet op zichzelf, er is sprake van raakvlakken met diverse beleidskaders die in het verleden zijn vastgelegd. De onderstaande beleidskaders zijn relevant voor het ouderenbeleid.

Welzijns- en subsidiebeleid 2006 – 2009

De vijf inhoudelijke speerpunten van het welzijnsbeleid zijn:

1. De gemeente schept voorwaarden voor maatschappelijke opbouw en samenleving, de burger is zelf verantwoordelijk voor uitvoering en participatie;
2. De gemeente legt een goede basis voor de jeugd;
3. Voor mensen met een beperking doet de gemeente wat meer;
4. De gemeente bevordert participatie;
5. De gemeente stimuleert en ondersteunt relevante, nieuwe initiatieven

Van het subsidiebeleid zijn de volgende uitgangspunten en randvoorwaarden relevant voor deze actualisatie:

1. bestaande gebouwen beter gebruiken: dit kan door gemeenschapshuizen voor de lokale kernactiviteiten efficiënt in te zetten, waardoor zo min mogelijk gebruik van andere c.q. nieuwe gebouwen nodig is;
2. voorliggende voorzieningen gaan voor: dit betekent dat gemeentelijke subsidies in principe pas worden verstrekt als er geen andere vergoedings- of subsidieregeling bestaat.

Wmo – beleidsplan

Het Wmo – beleidsplan omvat voor een groot deel ook het ouderenbeleid. Voorbeelden hiervan zijn:

1. Het bevorderen van de sociale samenhang en de leefbaarheid van dorpen, wijken, en buurten (prestatieveld 1);
2. Ondersteunen van mantelzorgers (prestatieveld 4);
3. Het bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking (prestatieveld 5)
4. Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking ten behoeve van het behouden en het bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer (prestatieveld 6);
5. Burgerparticipatie door het instellen van een lokale Wmo – adviesraad (procesvoorwaarde).

3. ONTWIKKELINGEN

3.1 Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Sinds 1 januari 2007 is de Wet Maatschappelijke ondersteuning van kracht.

Doelen van deze wet zijn:

1. herstellen van de zelfredzaamheid;
2. mensen, indien nodig, ondersteunen in hun bijdrage aan de samenleving;
3. mensen toerusten om maatschappelijk te participeren.

Deze doelen wil het kabinet bereiken door de zorg en ondersteuning aan burgers op een andere manier te regelen. Er is een krachtige, sociale structuur nodig, waar zelforganisatie, maatschappelijke binding en eigen verantwoordelijkheid een belangrijke plaats innemen.

In de bijlagen vindt u een overzicht van de prestatievelden van de Wmo.

3.2 Toenemende nadruk op arbeidsparticipatie

Het rijk legt steeds meer nadruk op arbeidsparticipatie. Zo worden werkgevers gestimuleerd om hun oudere werknemers zo lang mogelijk voor het arbeidsproces te behouden. Consequentie hiervan is dat jonge ouderen minder vrije tijd hebben: ze nemen nog deel aan arbeidsproces en/of ze passen bijvoorbeeld één of meer dagen op de kleinkinderen omdat de ouders werken. Het vrijwilligerswerk komt hierdoor onder druk te staan.

3.3 Aandacht leefbaarheid kleine kernen

Door schaalvergroting en gemeentelijke herindelingen verdwijnen voorzieningen uit de kleine kernen. Dit betekent dat creatieve oplossingen moeten worden gevonden om voorzieningen in kernen te houden en te krijgen. De dorpsraden spelen hierbij een belangrijke rol omdat zij kunnen signaleren wat er precies aan de hand is, en kunnen meedenken en adviseren. Dorpsraden spelen eveneens een belangrijke rol bij het beoordelen van de realiteitswaarde van een oplossing en het activeren van de inwoners van een kern. De leefbaarheid in kleine kernen is een speerpunt van de Provincie en daarom biedt zij gemeenten en dorpsraden financiële en inhoudelijke ondersteuning.

3.4 Digitalisering

Steeds meer ouderen weten de digitale snelweg te vinden. Men gebruikt deze vaardigheid om informatie te zoeken en om de kennis over voorzieningen te vergroten. Gevolg hiervan is dat ouderen mondiger worden. Een ander gevolg is mogelijk ook dat, net als bij internetgebruikers van andere leeftijden, bij een aantal ouderen de sociale contacten minder worden en dat daardoor eventuele problemen minder snel worden gesignaleerd.

3.5 Ouderenproof

Ouderenproof is een lokaal project waarvoor in 2002 subsidie is gevraagd aan de Provincie. Het project is begonnen in 2003. Doel van het project is dat ouderen, chronisch zieken en gehandicapten zelf aangeven welke problemen zij in hun kern/wijk ervaren en hoe deze kunnen worden opgelost. Een succesvol deelproject van Ouderenproof is Hobbels en Bobbels.

Dit jaar, 2008, is het laatste jaar dat Ouderenproof wordt uitgevoerd. De actualisatie van het ouderenbeleid moet zorgdragen voor borging van de resultaten van Ouderenproof en voorzien in de voortgang van het proces om problemen te signaleren en op te lossen.

Deze borging kan plaatsvinden in de Wmo adviesraad (ouderenspecifieke onderwerpen), de dorpsraden (onderwerpen die de gehele gemeenschap, inclusief ouderen, raken) en de gemeente (bel- en herstellijn, regie voeren over uitvoeringsprogramma etcetera).

4. KADER OUDERENBELEID

4.1 Visie

Wij stimuleren en waarderen dat ouderen, door inzet van hun levenservaring en vrije tijd, een belangrijke bijdrage leveren aan de leefbaarheid en sociale cohesie in onze gemeente.

Wij zorgen ervoor dat ouderen voldoende zorg en aandacht ontvangen zodat zij zo lang mogelijk de regie over hun leven kunnen blijven voeren en volwaardig mee kunnen doen in de maatschappij.

4.2 Algemene uitgangspunten

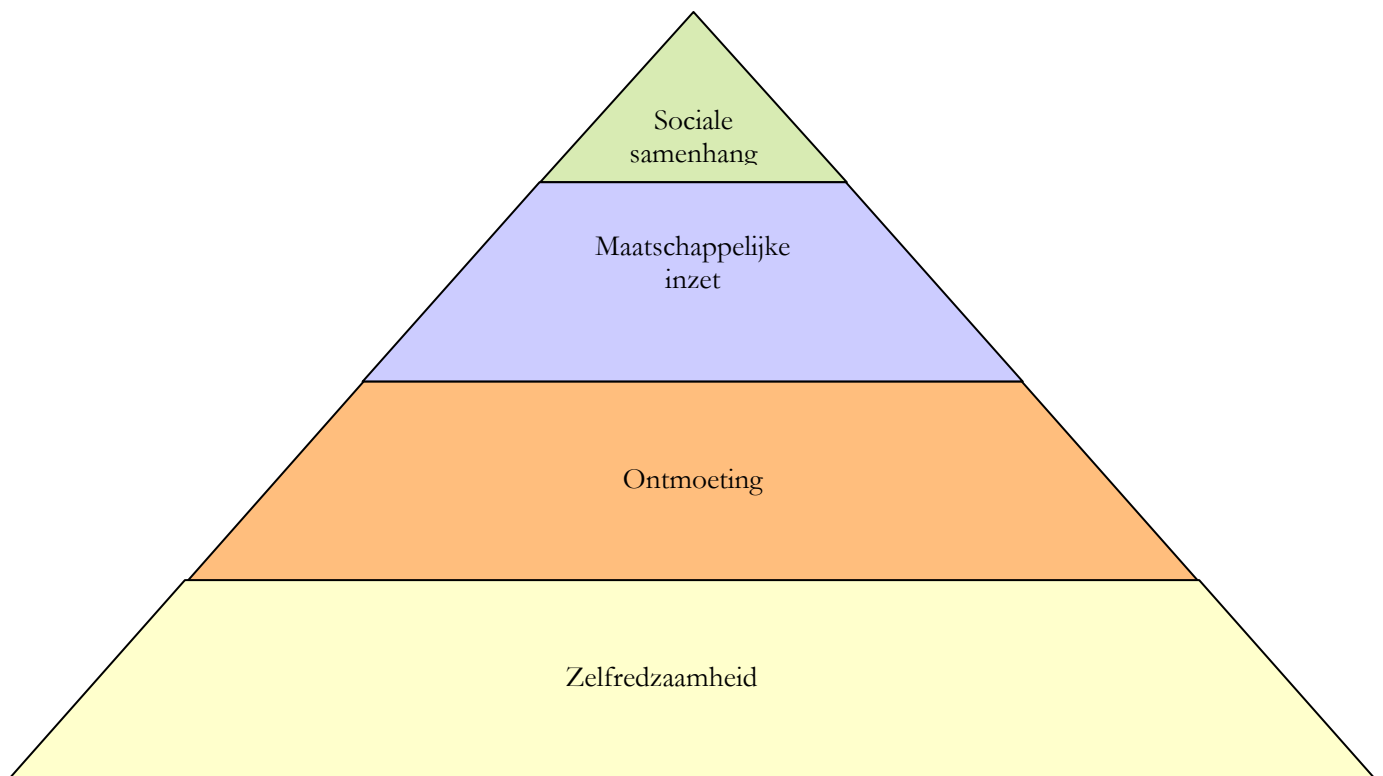
Bij de actualisatie van het ouderenbeleid gelden de volgende algemene uitgangspunten.

- Zo min mogelijk specifieke voorzieningen voor ouderen, alle beleidsterreinen moeten in principe ook gericht zijn op ouderen. Algemeen waar mogelijk, bijzonder waar noodzakelijk
- Voorzieningen en activiteiten die wij subsidiëren en/of in stand houden moeten toegankelijk zijn voor alle ouderen;
- Wij verwachten dat ook ouderen hun steentje bijdragen aan de samenleving;

4.3 Basismodel

Onderstaand basismodel, een eigen variant op de piramide van Maslow, is een belangrijk kader voor de actualisatie van het ouderenbeleid. De volgorde in de piramide is geen waardeoordeel, het ene niveau is niet beter of slechter dan het andere.

De piramide zegt wel dat het zeer lastig tot onmogelijk is om de volgende trede van de piramide te betreden als de voorgaande trede niet in orde is. Men kan niet van een oudere verwachten dat hij of zij vrijwilligerswerk doet als het hem of haar aan zelfredzaamheid ontbreekt.

5. ZELFREDZAAMHEID

5.1 Beschrijving

Bij zelfredzaamheid gaat het om zelfstandig te kunnen blijven zorgen voor jezelf en je huishouden. Het is voor ouderen belangrijk om zelfredzaam te zijn. Want als ze niet zelfredzaam zijn kunnen ze niet meer thuis wonen. Als ouderen één of meer beperkingen krijgen kan hierdoor hun zelfredzaamheid worden beïnvloed. Voorzieningen, zoals een rolstoel of huishoudelijke hulp, zorgen ervoor dat inwoners met een beperking zo lang mogelijk thuis kunnen wonen.

Nu en in de toekomst krijgen alle ouderen die voorzieningen waarop ze recht hebben zodat ze zich thuis en buiten huis kunnen redden. Men betaalt hiervoor, naar financiële draagkracht, een eigen bijdrage.

5.2 Beleidssterreinen

De volgende beleidssterreinen hebben een relatie met het thema zelfredzaamheid

1. Wmo, met name prestatieveld 5 en 6. Voorbeelden hiervan zijn huisaanpassingen, rolstoelen/vervoer en huishoudelijke hulp. Ook prestatieveld 3 (informatie en advies) speelt een rol.
2. Armoedebeleid, er mogen geen financiële belemmeringen zijn om de voorzieningen te krijgen waar men recht op heeft.
3. Wonen, dit betreft de woning zelf (bv. seniorenwoning, domotica) maar ook de woonomgeving (toegankelijkheid, bouwen op goede locaties etc.)
4. Gezondheidsbeleid, een onderdeel van het gezondheidsbeleid is 'sociale weerbaarheid', zoals het durven vragen om hulp en eerlijk kunnen zeggen hoe moeilijk de situatie is.

5.3 Voorzieningen

Voorzieningen die betrekking hebben op zelfredzaamheid zijn vervoer, rolstoel, huishoudelijke hulp, woonaanpassingen, Bel en Herstellij, klussen- en boodschappendienst en Hobbels en Bobbels. Ook inkomensvoorzieningen zoals bijzondere bijstand of kwijtschelding belastingen horen bij het thema zelfredzaamheid. Informatie en advies, bijvoorbeeld bij het Wmo loket, is een belangrijke functie bij zelfredzaamheid. Inwoners moet eerst weten wat er allemaal is voordat ze er om kunnen vragen.

5.4 Rol gemeente en partners

De gemeente heeft een faciliterende en uitvoerende rol bij het thema zelfredzaamheid. Ouderen die een voorziening ontvangen zijn consument. Overleg heeft de vorm van cliëntparticipatie in de regionale cliëntenraad van de ISD voor Wmo- en inkomensvoorzieningen. Ten aanzien van de (toekomstige) Wmo-adviesraad en de twejaarlijkse expertmeeting hebben de gemeente en hiervoor genoemde organisaties een gelijkwaardige relatie. Beiden kunnen het initiatief nemen om met elkaar over een onderwerp in gesprek te gaan.

5.5 Speerpunten en acties

Dit zijn de speerpunten en acties voor de komende periode.

a. Signalering

De gemeente vindt dat professionals door hun werkgever moeten worden geschoold om signalen te kunnen (h)erkennen. Het college van burgemeester en wethouders neemt deze vereiste op in programma van eisen bij aanbestedingen, zoals de aanbesteding voor hulp bij het huishouden. Daarnaast zullen wij onze vrijwilligers een signaleringscursus aanbieden.

b. Voorlichting

Conform het gemeentelijk Wmo beleidsplan zal het Wmo loket zich in de breedte ontwikkelen. Het loket is zo laagdrempelig mogelijk, bijvoorbeeld door op huisbezoek te gaan als dat nodig is.

Omdat ook ouderen meer gebruik gaan maken van internet maakt de gemeente de voorlichtingsfunctie toegankelijk door aan te sluiten bij de website Regelhulp. De voorlichting via 'papier' zoals de Eyckelbergh, informatiebrieven en dergelijke blijft functioneren náást digitale voorlichting. Preventieve informatie heeft onze blijvende aandacht.

c. Voortzetten Hobbels en Bobbels

Voor kleine mankementen kunnen inwoners bellen naar de Bel en Herstellijn. Daarnaast zal de gemeente 1 x per 2 jaar het proces van Hobbels en Bobbels herhalen voor de grotere problemen.

Met de dorpsraden zal worden afgestemd hoe bij herstructureringen en nieuwbouw de toegankelijkheid en begaanbaarheid van de openbare buitenruimte kan worden gewaarborgd.

d. Medische zorg dichterbij huis

Dit was een uitdrukkelijke wens van de aanwezigen bij de expertmeeting. Het realiseren van dit speerpunt is alleen mogelijk wanneer alle belanghebbenden de handen ineenslaan. Bovendien is het een proces van lange adem.

Om de haalbaarheid van het speerpunt te onderzoeken zal worden gestart met het formuleren van doelen (wat willen we precies bereiken). Vervolgens zal moeten worden onderzocht in hoeverre de gestelde doelen haalbaar zijn alvorens verdere actie wordt ondernomen. Bijvoorbeeld: een zorgaanbieder zal geen fulltime wijkverpleegster aanstellen voor een kern wanneer in die kern maar 2 personen wonen die wijkverpleging nodig hebben.

Voorzieningen die in ieder geval bij het onderzoek worden meegenomen zijn Viedome en het concept Woon Zorg Service Wijken.

Dit speerpunt beschouwen wij nadrukkelijk als een inspanningsverplichting omdat de zorgaanbieders onderdeel zijn van de AWBZ en niet in de directe invloedssfeer van de gemeente liggen..

e. Ophalen en opknappen rollator, rolstoel etc.

De gemeente zal onderzoeken of het mogelijk is om, in samenwerking met de WVK en ISD, een werkplaats te realiseren waar rollators, en dergelijke worden opgeknapt met het doel ze weer opnieuw geschikt te maken voor gebruik. Ook de mogelijkheden van een ophaalservice worden hierbij betrokken.

5.6 Prestatie-indicatoren

- aantal verstrekte voorzieningen + snelheid afhandelen aanvragen
- tevredenheidonderzoek ISD Wmo
- aantal en soort medische voorzieningen in de kernen

6. ONTMOETING

6.1 Beschrijving

Ontmoeting is voorwaardenscheppend voor welzijn van ouderen, en daarmee ook voor de Wmo. De gemeente gaat er van uit dat, als mensen elkaar ontmoeten, ze iets voor elkaar gaan betekenen als dat nodig is. Daarnaast helpt ontmoeting bij het voorkomen en tegengaan van eenzaamheid. De deelname aan ontmoetingsmomenten zoals een cursus of een ontspanningsactiviteit is 'consumptief'. De ouderen organiseren de activiteiten niet zelf, dit wordt gedaan door organisaties, verenigingen en clubs. .

Nu en in de toekomst zijn gemeenschapshuizen en/of steunpunten de ontmoetingsplaatsen van de kern. Inwoners leren elkaar daar (beter) kennen. En deze contacten leiden er toe dat de signalering toeneemt en het verlenen van zorg aan elkaar groeit: ontmoeting als 'opstapje' naar de trede maatschappelijke inzet.

6.2 Beleidsterreinen

De volgende beleidsterreinen hebben een relatie met het thema ontmoeting:

1. Wmo, met name prestatieveld 1 waarin het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten centraal staat.
2. Accommodatiebeleid, waarin onder meer de spreiding en bezetting van accommodaties centraal staat.
3. Subsidiebeleid, waarin subsidies worden gebruikt om het verenigingsleven te stimuleren.

6.3 Voorzieningen

Voorzieningen die betrekking hebben op thema ontmoeting zijn gemeenschapshuizen, ouderensteunpunten, sportaccommodaties, verenigingsleven etc.

6.4 Rol gemeente en partners

De gemeente faciliteert (accommodaties), stimuleert (subsidies) en stuurt (subsidie-voorwaarden, exploitatie en onderhoud accommodaties). Partners zijn de besturen van vrijwilligersorganisaties die accommodaties exploiteren en organisaties die activiteiten voor ouderen organiseren.

Bij het thema ontmoeting is geen specifieke overlegvorm: als er problemen zijn kan men de gemeente benaderen, en vice versa..

6.5 Speerpunten en acties

Dit zijn de speerpunten en acties voor de komende periode:

a. Goede bezetting van gemeenschapshuizen/ouderensteunpunten

Hoe meer mensen elkaar ontmoeten hoe groter de kans dat men overgaat naar de volgende trede: maatschappelijke inzet. In Riethoven, Westerhoven en Luyksgestel bevinden zich zowel een ouderensteunpunt als een gemeenschapshuis. Uit een analyse van de bezettingsgegevens blijkt het volgende.

In Riethoven zijn ouderensteunpunt de Hofstek en gemeenschapshuis de Rietstek allebei goed bezet. Er is geen aanleiding om te onderzoeken of beide accommodaties kunnen worden samengevoegd. Hetzelfde geldt voor ouderensteunpunt St. Lucia en gemeenschapshuis Den Eykholt in Luyksgestel.

In Westerhoven is wél reden om nader onderzoek te doen naar beide accommodaties. De bezetting van ouderensteunpunt Hoefzicht is goed op maandag, woensdag en donderdag. De bezetting van gemeenschapshuis de Buitengaander schommelt tussen de 29% en 48%. Het onderzoek behoort tot het accommodatiebeleid.

Daarnaast heeft de KBO Bergeijk al lange tijd de wens om een eigen accommodatie te krijgen. Gelet op de toekomstige herinrichting van de Kattendans is het mogelijk dat de Kattendans op termijn voldoende ruimte heeft om de activiteiten van de KBO Bergeijk te kunnen herbergen. Wij voeren, in het kader van het accommodatiebeleid, onderzoek uit naar de toekomstige mogelijkheden van de Kattendans. We zijn ook van mening dat de KBO Bergeijk in samenwerking met het Hofhuys moet onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om onderdelen van de ontmoetingsfunctie in het Hofhuys te laten plaatsvinden. Het is belangrijk dat ouderen elkaar ontmoeten en het Hofhuys kan daar een grote rol in spelen.

b. Budgetsubsidie Meer Bewegen voor Ouderen

Het OVO (een samenwerkingsverband van de ouderenbonden in Bergeijk) ontvangt jaarlijks een waarderingssubsidie van de gemeente. Dit bedrag wordt voor een groot deel aangewend voor activiteiten in het kader van Meer Bewegen Voor Ouderen. Het resterende bedrag wordt verdeeld over de plaatselijke KBO's.

Meer Bewegen Voor Ouderen richt zich op een specifieke doelgroep en wordt uitgevoerd door vakkrachten. Gelet hierop is het gewenst dat de gemeente met het OVO een budgetovereenkomst afsluit voor het product Meer Bewegen Voor Ouderen.

Om de subsidieverlening transparant te houden dienen de subsidies aan de plaatselijke KBO's, waarvoor nog steeds een waarderingssubsidie op zijn plaats is, niet meer door het OVO te worden doorgegeven. Dit betekent dat in de toekomst aan de individuele KBO's een subsidie wordt verleend.

Om alle betrokkenen voor te bereiden op de nieuwe werkwijze wordt voorgesteld om de budgetovereenkomst met het OVO in te laten gaan op 1 januari 2010. Deze datum is in overleg met het OVO tot stand gekomen.

6.6 Prestatie-indicatoren

- aantal ouderen dat lid is van een vereniging
- aantal ouderen dat deelneemt aan Meer Bewegen Voor Ouderen, uitgesplitst naar KBO leden (xx%) en niet KBO leden (xx%)
- aantal bezoeken aan steunpunt of gemeenschapshuis
- bezetting van accommodaties

7. MAATSCHAPPELIJKE INZET

7.1 Beschrijving

Onder maatschappelijke inzet wordt verstaan: het participeren in mantelzorg, in vrijwilligerswerk en in de organisatie van verenigingen. Hierbij is men dus organisator / uitvoerder in plaats van consument. Ook in de toekomst wil de gemeente over voldoende vrijwilligers beschikken om het verenigingsleven te laten bloeien. Eveneens dienen mantelzorgers voldoende ondersteuning te ontvangen zodat overbelasting wordt voorkomen. Naar aanleiding van het in december 2007 vastgestelde Wmo-beleidsplan is in 2008 een consulent aangenomen voor het Wmo-loket die zich gaat specialiseren in mantelzorgondersteuning.

7.2 Beleidsterreinen

De volgende beleidsterreinen hebben een relatie met het thema maatschappelijke inzet

1. Wmo, vooral prestatieveld 4: mantelzorgondersteuning en vrijwilligersbeleid.
2. Subsidiebeleid, zoals het verlenen van subsidies voor kadertraining
3. Bestemmingsplan, het bestemmingsplan inwoning op basis waarvan beter mantelzorg kan worden verleend.

7.3 Voorzieningen

Voorzieningen die betrekking hebben op het thema maatschappelijke inzet zijn mantelzorgondersteuning (bv. tilcursussen, respijtzorg). Het Wmo-loket ontsluit deze ondersteuning door inwoners zich er van bewust te maken dat zij mantelzorger zijn en hen te informeren over de ondersteuningsmogelijkheden.

7.4 Rol gemeente en partners

De gemeente heeft een faciliterende, ondersteunende rol. De gemeente subsidieert uitvoerend organisaties zoals het GOW en zorg voor voldoende capaciteit en kwaliteit in het Wmo-loket. Partners c.q. inwoners kunnen zelf bepalen van welke ondersteuning men gebruik wil maken.

7.5 Speerpunten en acties

Dit zijn de speerpunten en acties voor de komende periode:

a. Mantelzorgondersteuning

Mantelzorgondersteuning is een belangrijk speerpunt. In de komende periode richt de gemeente zich op uitvoering van het mantelzorgbeleid zoals dat in december 2007 door de raad is vastgesteld.

b. Vrijwilligersbeleid

We weten nog niet hoe in onze gemeente vrijwilligers het beste geworven kunnen worden en hoe we ze kunnen ondersteunen en behouden. Daarom zal naar aanleiding van de expertmeetings en naar aanleiding van de uitkomsten van het Wmo-tevredenheidsonderzoek onder maatschappelijke organisaties het vrijwilligersbeleid worden geactualiseerd. Deze actualisatie zal in 2009 plaatsvinden. In de beleidsnota zal in ieder geval aandacht worden geschonken aan de wijze waarop jongere ouderen kunnen worden gestimuleerd om vrijwilligerswerk te doen.

c. Kadertraining

In 2009 evalueert de gemeente haar subsidiebeleid. De mogelijkheid tot het invoeren van een subsidie voor kadertraining wordt hierbij onderzocht.

7.6 Prestatie-indicatoren

- er mag geen tekort zijn aan vrijwilligers en mantelzorgers.

8. SOCIALE SAMENHANG

8.1 Beschrijving en eindbeeld

Onder sociale samenhang wordt verstaan het zich inzetten voor de samenleving als geheel. Hierbij willen mensen een rol spelen bij het bevorderen en het behouden van de sociale en de fysieke leefbaarheid van de (eigen) kern of gemeente. Bij de vorige thema's is het nog mogelijk dat ouderen zich beperken tot de eigen doelgroep (voor ouderen door ouderen) maar bij dit thema kijken mensen verder dan de eigen doelgroep.

Ook in de toekomst wil de gemeente over voldoende inwoners beschikken die zich inzetten voor de kern als geheel.

8.2 Beleidsterreinen

De volgende beleidsterreinen hebben een relatie met het thema maatschappelijke inzet

1. Wmo, vooral prestatieveld 1 waarin het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten centraal staat. En de plicht die de Wmo gemeenten oplegt om haar burgers te betrekken bij het ontwikkelen van nieuw beleid.
2. Dorpen- en kernenbeleid, waarbij een relatie is met de dorps- en kernraden.

8.3 Voorzieningen

Voorzieningen die betrekking hebben op het thema maatschappelijke inzet zijn de dorps- en kernraden en de Wmo-adviesraad die in 2008 wordt geïnstalleerd.

8.4 Rol gemeente en partners

Gemeente en partners zijn gelijkwaardig aan elkaar. Beiden kunnen het initiatief nemen om met elkaar over een onderwerp in gesprek te gaan. Daarnaast heeft de gemeente de rol van facilitator, subsidieverlener.

8.5 Speerpunten en acties

Speerpunt voor de komende periode is het vormgeven van de rol van een Wmo-adviesraad.

8.6 Prestatie-indicatoren

- Tevredenheidonderzoek Wmo
- Voldoende kwalitatieve inbreng van leden in de Wmo-adviesraad en van de dorps- en kernraden

9. CONCLUSIES

In hoofdstuk 2 zijn de resultaten genoemd die met de actualisatie van het ouderenbeleid moeten worden behaald:

1. Goede aansluiting op de Wmo;
2. Subsidie op resultatenniveau;
3. Bijdrage aan een optimaal gebruik van accommodaties;
4. Eenvoudige en efficiënte overlegstructuur.

In dit hoofdstuk wordt getoetst of de actualisatie de gewenste resultaten heeft behaald.

9.1 Goede aansluiting op de Wmo

Bij deze actualisering van het ouderenbeleid is een relatie gelegd tussen de prestatievelden 1 (sociale samenhang en leefbaarheid), 3 (informatie en advies), 4 (mantelzorgondersteuning en vrijwilligersbeleid), 5 (voormalige WVG) en 6 (overige voorzieningen) van de Wmo evenals met de plicht om inwoners te betrekken bij het ontwikkelen van nieuw beleid.

Geconcludeerd wordt dan ook dat het ouderenbeleid in principe goed aansluit op de Wmo. Hierbij houden we rekening met het feit dat de Wmo een nieuwe wet is die in praktijk vorm moet krijgen waarbij aanpassingen nodig zullen blijven.

De gemeente zal daarom regelmatig toetsen hoe “ouderenproof” de Wmo is (zie paragraaf 9.4).

9.2 Subsidie op resultatenniveau

Specifieke ouderensubsidies zijn:

- GOW Met het GOW maakt de gemeente jaarlijks afspraken maken over de ureninzet (hoeveel uur voor welke activiteit) en over de te behalen prestaties. Het GOW krijgt in 2008 een subsidie van € 68.172,- voor haar reguliere activiteiten.
- Seniorenraad. De functie van de Seniorenraad wordt overgenomen door de Wmo – adviesraad. De seniorenraad krijgt in 2008 een subsidie van € 1.758,-.
- OVO. Met het OVO gaat de gemeente jaarlijks afspraken maken over het aantal te bereiken ouderen en de deelname aan de te organiseren activiteiten, uitgesplitst naar KBO- en niet-KBO-leden. Het OVO krijgt in 2008 een subsidie van € 24.442,-.
- Steunpunten. Met de ouderensteunpunten worden afspraken gemaakt over de te realiseren bezetting en het aantal bezoekers. De gemeente vraagt de steunpunten om initiatieven samen met andere partners, zoals de gemeenschapshuizen, uit te werken. De subsidies van de steunpunten zijn in 2008 als volgt: Het ouderensteunpunt Hoefzicht in Westerhoven krijgt € 10.006,-, St. Lucia krijgt een subsidie van € 31.200,- en het ouderensteunpunt De Hofstek in Riethoven krijgt een subsidie van € 8.626,-.

9.3 Optimaal gebruik accommodaties

Hiervoor wordt u verwezen naar paragraaf 6.5.

9.4 Eenvoudige en efficiënte overlegstructuur

Voor het thema zelfredzaamheid is er de regionale ISD-cliëntenraad en voert de gemeente 1 x per 2 jaar overleg over de voortgang van het project Hobbels en Bobbels

Voor ‘collectieve’ onderwerpen is er de Wmo – adviesraad die in ... geïnstalleerd wordt

Voor ‘individuele’ onderwerpen zal altijd maatwerk nodig blijven.

Daarnaast zal de gemeente 1 x per 2 jaar een bijeenkomst organiseren om, samen met onze partners, te spreken over ontwikkelingen die van belang zijn voor ouderen. En om afspraken te maken over de wijze waarop ieder aan de slag gaat met deze ontwikkelingen.

9.5 Hoe nu verder?

In hoofdstuk 10 vindt u een samenvatting van alle acties die de komende periode worden ondernomen.

Daarnaast onderzoekt de gemeente 1 x per 4 jaar in welke mate bij andere beleidsterreinen rekening wordt gehouden met de doelgroep ouderen.

10. UITVOERINGSPROGRAMMA

Par.	Wat	Wanneer	Wie
1	Evaluatie ouderenbeleid 2009-2012	2012	Gemeente
3.5	Instellen Wmo adviesraad en stoppen subsidiering seniorenadviesraad	1 januari 2009	Gemeente (regie) seniorenadviesraad
5.5	Aansluiten bij Regelhulp	3 ^e kwartaal 2008	Gemeente (regie)
5.5	1 x per 2 jaar herhalen veldonderzoek Hobbels en Bobbels.	Medio 2010 Medio 2012 Etc.	Gemeente (regie)
5.5	Signaleringscursus	2 ^e helft 2008, en verder zo vaak als nodig is	Gemeente (regie)
5.5	Medische zorg dicht bij huis (inspanningsverplichting)	2008 en verder	Gemeente (regie) en partners
5.5	Onderzoek ophalen en opknappen rollators e.d.	2008 en verder	Gemeente ISD, WVK
6.5	Budgetsubsidie OVO	1 januari 2010	Gemeente (regie) OVO
6.5	Waarderingsubsidies KBO's	1 januari 2010	Gemeente (regie) OVO, KBO's
6.5	Onderzoek verbeteren ontmoetingsfunctie c.q. verhogen bezetting accommodaties in - Westerhoven - Bergeijk 't Hof	2008 en 2009	Gemeente (regie) Exploitanten Dorpsraad
7.5	Actualisatie vrijwilligersbeleid	2009	Gemeente in samenwerking met partners
5.6 6.6 7.6 8.6	Verzamelen van en rapporteren over prestatie-indicatoren.	Vanaf 1 januari 2009	Gemeente (regie) in samenwerking met partners.
9.4	2 jaarlijkse bijeenkomst/expertmeeting	2010, 2012, etc.	Gemeente
9.5	Inventariseren 'ouderenaspecten' bij alle beleidsterreinen.	2012	Gemeente
Nvt	Jaarlijkse afspraken met GOW over ureninzet en prestaties die daarmee moeten worden bereikt. De actualisatie ouderenbeleid en de beleidsnota Wmo zijn leidend bij het maken van deze afspraken.	Jaarlijks	Gemeente (regie) GOW

BIJLAGE 1 LITERATUURLIJST

Algemene Subsidieverordening Bergeijk 2005, gemeente Bergeijk, november 2005

Beleidsnotitie 2009 – 2012 Gecoördineerd Ouderenwerk 'De Kempen', Gecoördineerd Ouderenwerk de Kempen, januari 2007

Bergeijk, kernen in ontwikkeling, Dorpenontwikkelingsplan, gemeente Bergeijk, november 2006

Hoofdpijnen van beleid, welzijns- en subsidiebeleid 2006 – 2009, gemeente Bergeijk, april 2005

Iedereen doet mee in Bergeijk, Wmo beleidsplan 2008 – 2011, gemeente Bergeijk, december 2007

Leefbaarheid- en behoefteonderzoek gemeente Bergeijk (deel 1 en deel 2), Instituut voor Bestuurlijke ontwikkeling Control en organisatieadvies voor overheid & zorg (BCO), 23 april 2003

Mogen ouderen ook meedoen, advies 33, Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling, december 2004

Na denken doen! Visie en beleidsadvisering wonen, welzijn en zorg voor kwetsbare groepen in de gemeente Bergeijk, gemeente Bergeijk, april 2003

Ontmoeten & verbinden, Lokaal ouderenbeleid in Veldhoven (conceptnota), november 2007

Ouderen tellen mee, advies aan de Themacommissie Ouderenbeleid van de Tweede Kamer, advies 34, Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling, december 2004

Ouderenbeleid in het perspectief van de vergrijzing, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, mei 2005

Uitvoeringsregeling welzijnssubsidies 2006 – 2009, gemeente Bergeijk, december 2005

Van je familie moet je het hebben ... familiesolidariteit in Brabant in vergelijkend perspectief,

Vergrijzend Brabant in vier toekomstmodellen, Brabants Kenniscentrum Ouderen, februari 2007

BIJLAGE 2 PRESTATIEVELDEN WMO

Inleiding

Sinds 1 januari 2007 is de Wet Maatschappelijke ondersteuning (Wmo) van kracht. De Wmo is een nieuwe wet bestaande uit de ex Wet voorzieningen gehandicapten (WVG), ex Welzijnswet, de onderdelen huishoudelijke zorg en een aantal subsidieregelingen van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ), en de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg uit de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV).

Uitgangspunten van de Wmo zijn:

4. herstellen van de zelfredzaamheid;
5. mensen, indien nodig, ondersteunen in hun bijdrage aan de samenleving;
6. mensen toerusten om maatschappelijk te participeren.

Dit doel 'meedoen' wil het kabinet bereiken door de zorg en ondersteuning aan burgers op een andere manier te regelen. Er is een krachtige, sociale structuur nodig, waar zelforganisatie, maatschappelijke binding en eigen verantwoordelijkheid een belangrijke plaats innemen. Een samenhangend beleid op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, wonen en welzijn én op aanpalende terreinen (veiligheid, ruimtelijke ordening) is daarvoor noodzakelijk

Prestatievelden

De Wmo kent omvat 9 prestatievelden. De gemeente is verantwoordelijk voor de samenhang binnen en tussen deze prestatievelden.

Prestatieveld 1	Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten.
Prestatieveld 2	Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden.
Prestatieveld 3	Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.
Prestatieveld 4	Het ondersteunen van mantelzorgers en daar onder begrepen steun bij het vinden van adequate oplossingen indien zij hun taken tijdelijk niet kunnen waarnemen, alsmede het ondersteunen van vrijwilligers.
Prestatieveld 5	Het bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met psychosociale problemen.
Prestatieveld 6	Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behouden en bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer.
Prestatieveld 7	Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd.
Prestatieveld 8	Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.
Prestatieveld 9	Het bevorderen van verslavingsbeleid.

BIJLAGE 3 PRESENTIELIJST EXPERTMEETINGS

	Naam	Organisatie	23 april	19 mei
1	B. Beerens	RSZK 't Hofhuys	X	
2	K. Bottema	Hofstek, Riethoven		X
3	B. Couwenbergh	Hoefzicht, Westerhoven		X
4	H. van Hal	Hoefzicht, Westerhoven	X	X
5	M. Heesterbeek	Gecoördineerd Ouderenwerk	X	X
6	N. Koolen-Theuws	OVO Bergeijk	X	X
7	A. Meulenstein	Hoefzicht, Westerhoven	X	
8	B. Nelissen	Seniorenraad	X	
9	W. Rennenberg	OVO Bergeijk	X	X
10	N. Scholtens	Hofstek, Riethoven	X	
11	W. Siebers	Hofstek, Riethoven	X	X
12	N. Theuws	Seniorenraad	X	X
13	C. van Thoor	Seniorenraad	X	
14	J. van Veldhoven	Ouderenproof/St. Lucia	X	X
15	H. Werter	Hofstek, Riethoven		X